

Kaj bomo povedali na manifestaciji v Trebčah

Prihodnjo nedeljo (18. t.m.) bo v Trebčah na Tržaškem množična protestna demonstracija proti tržaški občinski upravi, ki kljub vztrajnim zahtevam neposredno prizadetega prebivalstva noče postaviti dvojezičnih krajevnih napisov pred vhode v vasi na tržaškem Krasu. Občinska uprava se kratkomalo poživlja na upravičene zahteve in proteste našega prebivalstva in ga celo izziva s tem, da postavlja nove enojezične napise, namesto starih, ponekod že dvojezičnih.

Koordinacijski odbor vzhodnokraških vasi je zato po daljši in temeljiti razpravi sklenil sklicati za nedeljo, 18. t.m., protestno manifestacijo in naprosil, naj to manifestacijo podpre tudi enotna slovenska delegacija, v kateri so zastopane vse stranke, ki zbirajo slovenske glasove, in obe krovni kulturni organizaciji ter Benečani. Enotna delegacija je pobudo koordinacijskega odbora sprejela in izdala poziv Slovincem, naj se polnoštevilno udeležijo demonstracije v Trebčah.

Vprašanje toponomastike so na Tržaškem zadovoljivo rešile že pred leti vse občinske uprave, ki so neposredno prizadete, se pravi devinsko-nabrežinska, zgoniška, repentabska in dolinska ter delno tudi miljska uprava. Vprašanje je bilo urejeno, ne da bi kdo ureditvi nasprotoval, ne v upravnem ne v političnem pogledu. Z veseljem ugotavljamo, da se vprašanje toponomastike rešuje tudi na Goriškem, o čemer se lahko sami prepričamo, če se peljemo mimo vasi v Dolu in dalje mimo Gabrij ter Rupe proti Gorici, ali če se peljemo po cesti iz Gorice po Pevmi in Oslavju proti Števerjanu. Vse prizadete občinske uprave so zadevo uredile tako, kot vелеva zdrava pamet in kot so že zdavnaj uredili na Južnem Tirolskem, po čemer so se v tehničnem pogledu ravnale tudi naše uprave na Tržaškem in Goriškem.

Ne vemo, kje so razlogi, zaradi katerih občinska uprava v Trstu noče nadaljevati z delom, ki se je bilo začelo že pred dvajsetimi leti pod županom Spaccinijem. Sedanji župan Richetti je članom enotne slovenske delegacije bil dejal, da vprašanje proučujejo pristojni uradi in službe, a do zdaj ne samo da ni ničesar odgovoril na večkratne pozive in vabila, temveč tudi mirno trpi, da njegovi tehnični uradi postavljajo nove napise samo v italijanskem jeziku. To pa je

dalje na 5. strani ■

Deželni svetovalec Ssk Drago Štoka o aktualnih vprašanjih

Naš glavni urednik dr. D. Legiša je imel daljši pogovor z deželnim poslancem Slovenske skupnosti dr. D. Štoka o aktualnih problemih, ki gotovo zanimajo širšo slovensko javnost. Danes objavljamo potek pogovora. (Ur.)

V deželni zbornici se je 6. novembra zaključila splošna razprava o novi deželni vladi, njeni večini in programskih smernicah. Program novega odbora je bil sprejet z veliko večino glasov. Tvoje mnenje o tem?

Morda je prav, da povem svojo misel ob vsem tem. Ni prav, da so bivšega predsednika deželne vlade, dr. Comellija, tako naglo poslali, in to brez politične utemeljitve, v penzijo. Krščanska demokracija ima gotovo svoje notranje težave, a mora le paziti na to, kako »človek na ulici« komentira in kaj govori. Odvetnik Comelli je bil, vsaj zame, človek poln energij, diplomatskih paženj in smisla za konkretno uresničitev zamišljenih pobud deželne vlade. Odv. Comellija so tako naglo in brez vsake politične utemeljitve odstavili, seveda somišljeniki in člani njegove stranke, to je Krščanske demokracije.

Tako, če moram biti odkrit, si ti prav tako glasoval za njegov odstop. Kako usklajuješ potem to svojo zadržanost s trditvijo, da je Comelli bil prenapro odstavljen?

Zelo preprosto. Igre v posameznih strankah niso vedno razumljive, niti tistim, ki se celotno žrtvujejo za politično delovanje.

V Krščanski demokraciji, to je moje mišljenje, je prišlo na dan predvsem dejstvo, da je treba zamenjati generacijo v sedanjem političnem obdobju. Tako imamo danes deželno vla-

do 40-letnikov, kar pomeni, da smo na boljšem, saj so revolucije vedno in povsod — od Sovjetske zveze do Amerike — izvajali le mladi ljudje!

S tem v zvezi, če mi je dovoljeno vprašanje, kaj je odv. Comelli konkretnega, in poudarjam konkretnega, naredil za Slovence v Italiji?

Ne bom stoodstotno zagovarjal njegovega dela in njegovih stališč. Vendar je že sam dokaz,

da mi je kot deželnemu svetovalcu SSK vedno bil pripravljen dati roko, to že mnogo pomeni. Koliko sprotih problemov smo tako reševali? Morda ni tu časa, da bi o vsem tem podrobneje govorili. O tem bo govora, ob zaključku moje mandatne dobe, ki se bo iztekla leta 1988.

Zame pa obstaja politično dejstvo, da smo v Comelliju imeli prijatelja. Tako glede celotne zaščite Slovencev v Italiji (da je interveniral pri vseh italijanskih vladah, o tem pričajo zapisniki), kot glede konkretnih problemov. Da so bile občine Števerjan, Krmin, vasi Dolenje itd. proglašene v goriških Brdih za potresna področja (z vsemi pozitivnimi in finančnimi posledicami) je le Comellijeva zasluga.

Dal je svoje obdobje častno in pošteno skozi, zato mu res kot SSK nimamo kaj očitati, saj je bil vedno lojalen v odnosih z našo stranko.

Po tvojih izkušnjah, katere so zasluge bivšega deželnega predsednika Berzantija in katere bivšega predsednika Comellija?

Velike in enostavne obenem. Berzanti je našo deželo, rojeno leta 1963, postavil na noge z svojo izkušnostjo, saj je bil tudi poslanec v rimskem parlamentu. Comelli pa je znal z juridičnim in človeškim kontaktom reševati, včasih že skoro obupne probleme, ki so sledili potresom v Furlaniji in naši Benečiji.

Samo to?

Ne! Comelli je bil in je še človek velikih vrlin: umirjen, razsoden, vedno priazen in gospodski v svojem nastopu! Te njegove vrline so se poznale tudi v reševanju in problematiki naših slovenskih vprašanj v Italiji.

Oprosti, če bom v narodni problematiki vrtel še globlje. Zakaj Comelliju ni uspelo prepričati Rima, naj le izglasuje zakon Slovincem v korist?

Naša dežela nima pristojnosti v tem smislu, kakor je nima Koper oz. Pula glede italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem. Pristojnost imata Rim na eni strani in Beograd na drugi. O tem se skoro ne da diskutirati. Comelli je napravil več, kakor je bilo v njegovi pristojnosti, o tem sem priča lahko tudi sam.

V kakšnem smislu?

Kako se je znal soočiti s problemi londonskega sporazuma prej, osimskega pa kasneje, vse do včeraj.

Preidimo na njegovega naslednika, Adriana Biasuttija. Kakšno je Tvoje mnenje o tem?

Je rojen politik. Je še razmeroma zelo mlad (43), zato se z njim ne da mnogo drugega govoriti kot o politiki. Kar pomeni, da je ves v javnem političnem delu. To je tudi dobro jamstvo. Ima tudi to dobro lastnost, da zna vsakemu pro-

nadaljevanje na 7. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 18. novembra, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Potopljena galeja« (Anton Ingolič - Marjana Prepeluh), RO; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 15.00 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditvev; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 19. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik 7.20 Narodnozabavna glasba, koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Jean Jacques Rousseau: Vaški vedež, operna enodejanka; 11.30 Literarni listi; 12.00 Gledališki glasovi po stezah spominov; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zbor »Tomoš« iz Kopra, zbor »Obala« iz Kopra in zbor »Razpotje« s Cola; 13.40 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Naši prijatelji z repom«; 14.30 Glasbeni listi; 15.00 Iz šolskega sveta; 15.30 Glasbeni listi; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Tostran in onstran sonca; 18.20 Glasbena priloga; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 20. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Zapiski na robu; 12.00 Proti filmskemu ustvarjanju; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Športna tribuna; 16.30 Glasbeni listi; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Hej, tovariši: »Partizanski miting št. 5«;

■ SREDA, 21. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 Liki iz naše preteklosti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Mešani zbor »Slovenec« iz Boršta; 13.40 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 En, dva, tri ... Otroci, zdaj ste na vrsti vi!; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Skladatelj Milan Stibilj; 18.00 Poezija slovenskega zapada;

■ ČETRTEK, 22. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik 7.20 Narodnozabavna glasba, koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Zapiski na robu; 12.00 Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Letošnje mednarodno zborovsko tekmovanje »Guido d'Arezzo« 18.00 Kulturna srečanja;

■ PETEK, 23. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 11.40 Glasbeni potpuri; 12.00 Prirčne pozdrave iz ...; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Dekliški zbor »Slovenski šopek«, mešani zbor »Marij Kogoj« ter sklepna skupna pesem; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 V svetu filma; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Harmonikarski ansambel »Synthesis 4«, ki ga vodi Klavdij Furlan; 18.00 Kulturni dogodki;

■ SOBOTA, 24. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert RAI iz Turina; 11.40 Beležka 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas' b'le« - glasnik Kanalske doline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Na leteči preprogi«; 15.00 Glasbeni portret Urbana Kodra; 16.00 V svetu valčka; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Harmonikarski ansambel »Synthesis 4«, ki ga vodi Klavdij Furlan; 18.00 Roman v nadaljevanjih: Anne Wambrechtzmer: »Danes grofje celjski in nikdar več« (Niko Kuret); RO; 18.35 Neposreden prenos košarkarske tekme Udine Nord - Jadran iz Vidma; 19.00 Radijski dnevnik nato nadaljevanje prenosa do konca tekme.

Pred manifestacijo za obrambo dvojezičnega šolstva na Koroškem

V Celovcu in na Južnem Koroškem se mrzlično pripravljajo na protestno demonstracijo, ki jo sklicuje nadstrankarski odbor za obrambo dvojezičnega šolstva v sodelovanju z Narodnim svetom koroških Slovencev in Zvezo slovenskih organizacij. Protestna manifestacija bo v petek, 16. novembra popoldne na Starem trgu v Celovcu.

O položaju koroških Slovencev so v soboto, 10. t.m., poglobljeno razpravljali v okviru koroškega dneva, ki je bil v Mariboru. Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilec je v svojem govoru opozoril, da je slovenska narodna skupnost na Koroškem v sedanjem trenutku še posebej izpostavljena asimilacijskemu pritisku in napadom nemških nacionalističnih sil. To se kaže zlasti na področju dvojezičnega šolstva, kjer se je položaj slovenske narodne manjšine bistveno poslabšal. Dr. Grilec je naglasil, da je še vedno odprta cela vrsta vprašanj iz sedmega člena avstrijske državne pogodbe, saj

nobena od teh točk ni bila rešeno v zadovoljstvo slovenske narodne skupnosti. Koroški Slovenci pričakujejo — je dejal dr. Grilec — da bo Jugoslavija kot matična država in ena od podpisnic avstrijske državne pogodbe še bolj intenzivno opozarjala vse mednarodne forume na položaj manjšine na Koroškem.

Tajnik Zveze slovenskih organizacij, dr. Marjan Šturm, je med drugim dejal, da je na Koroškem skrajni cilj asimilacijske politike avstrijske države mentalna avstrifikacija človeka, ki zelo močno napreduje. Koroški Slovenci, je nadaljeval govornik, niso primerno udeleženi v programu avstrijskega radia in televizije. O politiki Heimatdiensta in o asimilacijskem pritisku je govoril predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte. V pogovoru je sodeloval tudi predsednik slovenskih pisateljev Tone Partljič in med drugim izrazil željo po tesnejši navezavi stikov s slovenskimi pisatelji onkraj meje ter poudaril, da bi bilo takšno sodelovanje obojestransko koristno.

Atentat, uperjen proti vladi in Cerkvi

»Obisk se je začel v senci atentata na duhovnika Popjeluška, vendar zapušča Poljsko v globokem prepričanju, da je atentat bil uperjen proti generalu Jaruzelskemu, proti vladi, proti silam, ki se zavzemajo za reformo, in proti Cerkvi«. Tako je izjavil podpredsednik zahodnonemške socialdemokratske stranke Vogel, ki je tudi predsednik socialdemokratske parlamentarne skupine, na tiskovni konferenci ob sklepu tridnevnega uradnega obiska na Poljskem, kamor je bil prispel na povabilo tajništva centralnega komiteja poljske združene delavske stranke.

»Zelo me je iznenadila odločnost, ki je prišla do izraza med preiskavo o tem strašnem zločinu«, je še dejal Vogel, ki je pristavil, da je izrazil svoje sožalje katoliški Cerkvi. Na Poljskem se nadaljuje boj za družbeni konsenz in narašča upanje, da se bo ta boj kljub velikim težavam zaključil uspešno, je naglasil Vogel in pristavil, kako izjave nekaterih zahodnonemških politikov o reviziji državne meje škodujejo sporazumu med Poljsko in Zahodno Nemčijo in utegnejo povzročiti zelo hude po-

sledice. Predstavnik zahodnonemške socialdemokratske stranke se je zavzel za krepitev gospodarskih odnosov med obema državama in je v tej zvezi dejal, da se bo prihodnje leto sestala mešana komisija, v kateri sodeluje tudi zvezni minister za gospodarstvo. Vogel je povedal, kako se je zanimal, da bi 70 družin dobilo dovoljenje za izselitev v Zahodno Nemčijo in je na koncu še pojasnil, da se ni srečal z nobenim predstavnikom razpuščenega sindikata Solidarnost, ker da je bil gost vladne stranke. Vogel se je sestal s predsednikom vlade, še prej pa je imel daljši pogovor s tajnikom poljske škofovske konference.

MEDNARODNO SREČANJE BOJEVNIŠKIH ZDRUŽENJ

V Gradcu je bilo IX. mednarodno srečanje bojevnških združenj in vojnih žrtev iz Furlanije-Juljske krajine, Koroške, Štajerske, Slovenije in Hrvaške. Razpravljali so o problemih miru in vzgoje mladih rodov iz treh sosednjih držav, da bi tako poglobili občutljivost za vprašanja miru v tem delu sveta.

Tudi dežele s posebnim statutom bodo sodelovale pri ustavni reformi

Dežele s posebnim statutom bodo izoblikovale vrsto svojih predlogov za ustavno reformo, o čemer razpravlja posebna parlamentarna komisija, ki jo vodi poslanec Bozzi. Predsednik sardinskega deželnege odbora Melis je po vrsti stikov s predsedniki ostalih štirih deželnih vlad sklical zasedanje najvišjih predstavnikov vseh petih deželnih odborov, ki naj izoblikujejo dokument o ustavni reformi, kot ga predla-

gajo dežele s posebnim statutom. Seja bo še ta mesec v Rimu. Tako je izjavil predsednik sardinske deželne vlade Melis. Seje se bodo udeležili predsednik deželnege odbora Furlanije - Juljske krajine, deželnege odbora Sicilije, deželnege odbora Tridentinsko in Južni Tirol, deželnege odbora Doline Aoste in predsednika pokrajinskih odborov v Tridentu in Bocnu ter seveda sklicatelj Melis.

Marko Kosin o manjšinah in odnosih z Italijo

Kot je poročalo ljubljansko Delo v ponedeljkovi številki, so se v soboto, 10. t.m., končali v Radencih »Študijski dnevi Mitje Gorjupa«, ki jih prireja Društvo novinarjev Slovenije. Zadnji dan je bil posvečen mednarodnemu položaju, zlasti vprašanju odnosov med Jugoslavijo in njenimi sosedi, ter vprašanju zaštite slovenske manjšine izven meja matične Slovenije. O tej problematiki je govoril bivši jugoslovanski veleposlanik v Rimu in sedanji predsednik odbora za mednarodno sodelovanje pri slovenski vladi Marko Kosin. Ko je govoril o manjšinski problematiki, je sosede Jugoslavije razdelil na tri kategorije: na države, s katerimi ima Jugoslavija mednarodne pogodbe, to sta Italija in Avstrija, na države, kot sta Madžarska in Romunija, kjer je zaščita manjšin urejena z notranjo zakonodajo, in na države, ki ne priznavajo manjšin,

šin, zanimanje Jugoslavije zanje pa smatrajo za vmešavanje v notranje zadeve.

Marko Kosin je opozoril na odprta vprašanja, kot je na primer odobritev globalnega zaščitnega zakona za Slovence v Italiji, ter napad na dvojezično šolstvo v Avstriji.

Pri razpravi so se udeleženci dotaknili vprašanj, ki zadevajo možnosti za zagotavljanje obstoja in razvoja slovenske manjšine,

šine, problema odprte meje, ki je za republiko, kot je Slovenija, tako so poudarili med razpravo, bistvena sestavina njenega obstoja.

O zaključku so udeleženci Študijskih dnevov Mitje Gorjupa posredovali uredništvoma Našega tednika in Slovenskega vestnika v Celovcu pismo, v katerem jima izražajo solidarnost v boju proti poskusom okrnitve dvojezičnega šolstva. Glede odnosov z Italijo je Marko Kosin dejal, da je Jugoslavija v skladu s politiko dobrega sosedstva ustvarila s to državo trajno osnovo za široko sodelovanje, v prid kateremu govorijo tako gospodarski kot geostrateški interesi.

Od SSK v Trstu smo prejeli:

Za izvajanje obveznosti posebnega statuta

»Pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu je na seji dne 31. oktobra obravnaval politični položaj v luči zadnjih dogodkov in pojavov, ki nas v živo zadevajo kot demokratične državljane in pripadnike slovenske manjšine, in to ob 30-letnici Londonskega sporazuma in vrnitve pod Italijo. Pri tem je prišla do izraza stvarna ugotovitev, da ta obletnica ni bila izkoriščena s strani odgovornih oblasti kot priložnost za vsaj delno nadoknadenje posledic zavlačevanja z uresničitvijo slovesno sprejetih obveznosti do naše manjšine. Nasprotno, prav v tem letu smo bili priča več dogodkom, ki odražajo staro nacionalistično miselnost do prisotnosti slovenskega življa na teh tleh in do enakopravnega uveljavljanja njegovega jezika v upravnih aktih, sodnih izrekih in krajevni toponomastiki. Skratka, gre za staro vprašanje neizvajanja obveznosti posebnega statuta ne samo s strani krajevnih uprav, ampak tudi perifernih državnih organov in drugih javnih ustanov z izgovorom, da ni ustreznih izvršilnih določb k zadevnim zakonem, v primeru javnih napisov pa, da v italijanski upravni ureditvi ne obstajajo »volilna okrožja«, na katera se sklicuje poseben statut. Če je res samo ta izraz vzrok

za neizvajanje dvojezične toponomastike, potem bosta pač morali državi podpisnici podati skupno avtentično razlago omenjenega izraza v posebnem statutu, katerega vsebino je osvojil 8. člen osimskega sporazuma. V nasprotnem primeru bo omenjeni izraz stalen razlog za izmikanje pred izvajanjem zaštite.

Vzporedno s tem vprašanjem je izvršni odbor Slovenske skupnosti ocenil potek proslav ob 30-letnici vrnitve Italije v Trst. Pozitivno je, da je predsednik vlade Craxi med svojim obiskom v Trstu sprejel enotno slovensko delegacijo in ji zagotovil, da se bo pri parlamentu zavzel za pospešeno nadaljevanje razprave o zaščitnem zakonu. Hkrati pa je izvršni odbor izrekel začudenje nad nacionalističnimi stališči, izraženi v slavnostnem govoru, o katerih smo Slovenci upali, da so dokončno premagana. Zato so trditve predsednika vlade glede odporniškega oziroma osvobodilnega gibanja v Trstu, meje, problemov manjšin in italijanstva Trsta vzbudile pri Slovencih mučne občutke in razočaranje, podobno kot ravnanje tržaške občine v zvezi z dvojezičnimi tablami na Krasu. Zato je nerazumljivo, da tržaške politične sile, ki se štejejo za demokratične, niso sploh reagirale na omenjene Craxijeve izjave, zelo medlo pa so odjeknile pri manjšinskih organizacijah. Slovenska skupnost meni, da bo v kratkem priložnost, da Slovenci enotno odklonimo vsa nesprejemljiva stališča do naših pravic in problemov, od tabel do nedavnih Craxijevih izjav na proslavi 30-letnice vrnitve Italije v Trst«.

—0—

CENTER ZA PROUČEVANJE JEZIKOVNIH PROBLEMOM

Devinsko-nabrežinska občinska uprava in Inštitut za jezikoslovje pri leposlovni fakulteti v Trstu sta ustanovila Center za proučevanje jezikovnih problemov, ki nastajajo glede na obstoj italijanskega in slovenskega jezika v deželi. Občinska uprava bo skrbela za upravne stroške Centra, ki bo imel svoj sedež v občinski knjižnici v Nabrežini, Inštitut za jezikoslovje pa bo vodil znanstveno delo. V ta namen je že bil imenovan odbor, ki ga sestavljajo profesorji Doria, Francescato, Bratina, Vascotto, Ivašič, Budal in Pirjevec. Delovanje Centra bi morala finančno podpreti deželna uprava.

JUGOSLOVANSKI DOLGOVI V TUJINI

O dolgovih v tujini, o katerih v Jugoslaviji obširno razpravljajo, je dal izjavo tudi zvezni finančni minister Klemenčič.

Rekel je, da mora Jugoslavija do leta 1990 sedanje dolgove v znesku okrog 20 milijard dolarjev znižati na 16 milijard. Za ta namen pa mora povečati izvoz na zahodna konvertibilna področja vsako leto za 20%, kar pa gospodarski krogi smatrajo za zelo optimistična predvidevanja.

V tem desetletju mora Jugoslavija vrati tujini posojila od 5 do 6 milijard dolarjev na leto, od tega preko polovice za obresti. Letos je morala zaprositi za odložitve raznih plačil, kar pomeni majhne možnosti za nova posojila. Denar bi utegnili dobiti s tujimi naložbami, za kar pa bo morala temeljito spremeniti zakon o naložbah, o čemer zdaj razpravljajo na raznih političnih in gospodarskih ravneh.

Deželno tajništvo SSK sporoča:

Ocena preosnove deželnega odbora

»Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je na svoji zadnji seji ocenilo tudi potek in sklepe pogajanj med šestimi strankami deželne večine, ki so dovedle do preosnove deželnega odbora in v prvi vrsti do zamenjave dolgoletnega predsednika odv. Comellija z deželnim tajnikom KD Adrianom Biasuttijem ter z zamenjavo predsednika deželnega sveta odv. Turella s socialističnim predstavnikom Manzonom. Kot običajno, se je tudi ob teh razgovorih izkazalo, da nobena druga stranka ne postavlja slovenske problematike v prvi osebi, ampak da to lahko stori edinole slovenska stranka. Lahko njena prisotnost na pogajanjih in njeno dosledno zavzemanje za uveljavitev manjšinskih zahtev ni bilo mnogim pogodu in še zlasti njena upravičena zahteva po vstopu v odbor. Tako je na njeno vztrajno zahtevo prišel v pro-

gramski dokument odstavek o potrebi po čimprejšnji zaščiti slovenske manjšine in neposredna omemba Slovenske skupnosti kot sestavnega dela večine, kar je vsekakor priznanje njene objektivne vloge v okviru deželne politične stvarnosti.

Delegacija SSK je na pogajanjih zahtevala največjo možno angažiranje deželne uprave pri vprašanju manjšinske zaštite, četudi ni za to direktno pristojna, po drugi strani pa je ocenila, da obstajajo z nastopom novega odbora znatne objektivne možnosti, da novi deželni odbor konkretno podpre nekatere pobude v korist celotne manjšine.

Deželno tajništvo SSK je globalno vzeto pozitivno ocenilo program in preosnovo deželnega odbora ter ohranitev predsedstva komisije za zunanje stike po predstavniku Slovenske skupnosti.«

LJUDSKO GLASOVANJE O PREMGOVNI ELEKTRARNI

Miljski župan Bordon je povedal, da je občinska uprava pripravljena odložiti ljudsko glasovanje o gradnji premogovne elektrarne pri Orehu, vendar ne preko marca prihodnjega leta.

To izjavo je dal ob zaključku študijskega dneva, ki je bil v soboto, 10. t.m., v Miljah o temi »Zdravje in premog«. Uvodno poročilo je podal občinski odbornik Menegazzi, ki je napovedal ljudsko glasovanje o elektrarni za 16. december.

Bordon je sklep o odložitvi objavil po govoru, katerega je imel podpredsednik deželnega odbora Zanfagnini. Ta je dejal, da zadevo zdaj proučujeta deželni znanstveni odbor ter Zavod tržaške univerze za medicino dela.

Ti podatki — je dodal Bordon — bodo morali biti znani pred koncem marca. Župan nadalje ne nasprotuje razširitvi glasovanja na vso tržaško pokrajino.

VESELI JESENSKI PRAZNIKI OB SV. MARTINU

»Svet Martin iz mošta dela vin«, pravi stari rek. Letos je mlado vino bilo še precej rosno, a je kljub vsem napovedim o slabi letini še kar pitno.

Velik praznik je že tradicionalno bil predvsem na Proseku, kjer svojega zavetnika sv. Martina obhajajo s sejmom in seveda odprtjem osmic. Praznično, slovesno mašo so imeli popoldne ob 16. uri.

V nedeljo so martinovali tudi v Škedenju, kjer je Martinovanje priredilo društvo Ivan Grbec, in še na Goriškem, v Sovodnjah, Štandrežu in v Gabrjah.

—o—

Na zadnji seji kabinetnega sveta se je predsedniku Craxiju posrečilo prepričati vladno krizo. Predstavniki strank vladne večine so namreč odpravili glavna neso-glasja, ki so se tikala davčne reforme, stanovanjskih sodnih izgonov in razvoja Juga.

PREJELI SMO:

Ssk v Nabrežini o kraških parkih

»Devinsko - nabrežinska sekcija Slovenske skupnosti izraža zadovoljstvo nad sklepom, ki ga je občinski odbor sprejel na predlog odbornika za urbanistiko Bojana Brezigarja v zvezi z varianto občinskega regulacijskega načrta. S tem sklepom je bilo dokončno rešeno vprašanje parkov, ki je bila še zadnja odprta točka obširne problematike variante regulacijskega načrta, ki pobliže zadeva slehernega občana, še zlasti prebivalstvo slovenskih vasi.

Slovenska skupnost ob tem izraža predvsem zadovoljstvo, da so bili osvojeni njeni predlogi, to je, da se v varianto regulacijskega načrta ne vključi kraški park. To stališče je sekcija Slovenske skupnosti sporazumno s pokrajinsko urbanistično komisijo in s pokrajinskim tajništvom od vsega začetka zagovarjala predvsem zato, ker bi vključitev velikih področij v omenjeni kraški park pomenila novo zaseganje naše zemlje za potrebe mesta. Res je sicer, da deželni zakon predvideva razvojne možno-

Srečanje med »Fanti izpod Grmade« in zborom »Kalc« iz Knežaka

Uradna pobratenja med občinami naj bi služila predvsem namenu, da se med občani ene in druge strani vzpostavijo prijateljski stiki, kar pomaga, da pride do boljšega poznavanja stvarnosti, ki jo živijo občani. Iz raznih razlogov pa stiki večkrat ostanejo na precej formalni ravni.

Ni tako v primeru občine Devin-Nabrežina in Ilirska Bistrica, ki si že nekaj let izmenjujeta pogoste in plodne obiske. Ti stiki, predvsem med kulturnimi društvi in zbori, ki delujejo v občinah, pa so omogočili prave prijateljske vezi med člani društev tostran in onstran meje.

Potrditev tega je bilo srečanje v soboto, 10. t.m., ko so se mudili na obisku v Devinu pri »Fantih izpod Grmade« člani pevskega zbora »Kalc« iz Knežaka.

Gostje iz Knežaka so s svojim prihodom v Devin vrnili obisk moškega pevskega zbora »Fantov izpod Grmade« letos maja v Knežaku. Prišli so pod večer, tako da je bilo komaj dovolj časa za ogled starega gradu; nekaj več o občini Devin-Nabrežina in o vaseh, iz katerih prihajajo »Fantje izpod Grmade« pa so zvedeli ob diapozitivih, ki jih je pokazal in s primerno razlago spremljal prof. Aleš Breclj.

Zvečer je bil v prostorih devinske osnovne šole koncert zborovskih pesmi. Nastopil je domači pevski zbor pod vodstvom Iva Kralja in zapel štiri pesmi, sledil je koncert mešanega pevskega zbora »Kalc«, ki ga vodi Jože Tomšič. Izvajal je pesmi raznih slovenskih skladateljev. Na večeru je goste pozdravil Marko Tavčar, ki je poudaril pomen podobnih srečanj, v imenu devinsko - nabrežinske občinske uprave pa odbornica dr. Alenka Legiša.

Večer se je zaključil v gostilni Urdih v Mavhinjah, kjer je bila priložnost za

petje in zabavo, a tudi za pomenek med pevci in izmenjavo vtisov. Goste iz Knežaka sta spremljala tajnik kulturnih organizacij občine Ilirska Bistrica Vladimir Čeligoj in predstavnik krajevne skupnosti Knežak Anton Lipeč.

—o—

IZLET NABREŽINSKE SEKCIJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V IDRIJO IN NA VOJSKO

V nedeljo, 4. t.m., je devinsko-nabrežinska sekcija Slovenske skupnosti priredila izlet prijateljev in članov v Idrijo in na Vojsko.

Izletnike sta na obisku spremljala ravnatelj idrijskega muzeja prof. Bavdaž in kustos prof. Pavšič, ki sta poskrbela, da so si lahko ogledali najzanimivejše naravne in zgodovinske zanimivosti občine. Najprej so si ogledali naravno zanimivost Divje jezero, ki dobiva podzemeljske vode s Črno-vrške planote. Gre za jezero, ki je zaradi svoje zanimivosti tudi zaščiteno. Voda, ki se zbira v jezeru, se izteka v Idrijco, ki so jo že v 16. stoletju izkoriščali za naplavljanje lesa, ki je služil v rudniku živega srebra. Tako so si izletniki lahko ogledali zapornice na reki Idrijci, ki so znane pod imenom »klavže«. Gre za izredno zanimivo inženirsko delo, ki si je prav zaradi svoje izvirne rešitve izkoriščanja vodnega sistema Idrijce in njenih pritokov zaslužilo mednarodno pozornost in odredbo zaščite po spomeniškem varstvu.

Sledil je obisk na idrijskem gradu, kjer so izletniki poslušali razlago, kako so skozi stoletja izkoriščali idrijski rudnik. Nekateri so si ogledali še cerkev sv. Trojice iz leta 1500, ki je tudi vzbudila precejšnje zanimanje zaradi svojih umetniških značilnosti.

Dva manjša avtobusa sta prepeljala izletnike na Vojsko. Tu je bilo kosilo, po kosilu pa so si izletniki ogledali še tiskarno Slovenija, ki je tudi pod upravo Mestnega muzeja v Idriji.

Čudoviti jesenski dan je bil kljub vsemu prekratek, da bi si izletniki mogli tudi za trenutek oddahniti. Bogati program izleta jih je namreč vseskozi zaposloval.

VEDNO MANJ LJUDI V TRSTU

Ob koncu septembra je bilo v tržaški občini 244 tisoč in 329 ljudi s stalnim bivališčem. V letu dni se je število prebivalcev zmanjšalo za 2.606 enot. V šestih občinah tržaške pokrajine pa je bilo skupno 275.377 ljudi, to je 2.703 manj kot lani v istem času. Upadanje je dosti bolj opazno v mestu samem. V vsej pokrajini je bilo skupno zaposlenih nekaj več kot 86 tisoč ljudi, kar je za en odstotek manj kot lani. Zaposlitev pa je v tem času iskalo 7.750 ljudi, kar za sedem odsto več kot lani.

ŠIRITE NOVI LIST!

26. leto Cecilijanke

Pevska revija Cecilijanka, ki bo v soboto, 17., in nedeljo 18. t.m., se letos napoveduje kot rekordna predvsem po številu nastopajočih pevskih zborov.

Gre za pevsko revijo, ki nedvomno pomeni važen kulturni dogodek na Goriškem. Med pevskimi zbori hkrati velja za prvo pomembnejšo pevsko manifestacijo, ki poma-ga, da zbori naredijo prvi obračun po ob-novljenem delovanju v jeseni.

Skupno bo na letošnji Cecilijanki nastopilo 24 pevskih zborov. Na odru Katoliškega doma v Gorici, v Drevoredu XX. septembra, bo v soboto pelo 10 zborov, na nedeljskem, popoldanskem koncertu pa bo nastopilo 14 pevskih ansamblov, ki praktično zastopajo ves slovenski kulturni prostor. Nastopili bodo pevci s Tržaškega, iz Goriške, a tudi iz Benečije, Kanalske doline in iz Koroške, od koder bo prišel mešani zbor iz Sveč. Iz Slovenije bo nastopilo pet zborov. Cecilijanko 84 prireja Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice.

FORMENTINIJEVA KNJIGA O GORIŠKI GROFIJI

Gre v bistvu za osvetlitev likov in zaslug odličnih Goričanov v prejšnjem stoletju, izpod peresa grofa Giuseppa Floreana Formentinija, ki je umrl leta 1894. Grof je bil iz Steverjana in si je zapisoval življenje in zasluge številnih Goričanov različnih slojev in poklicev. Rokopis je bil dokončan okrog leta 1872 in ga je hranila družina Formentinijev; danes je zagledal luč po za-slugi avtorjevega pravnika Leonarda in goriške pokrajinske uprave. Knjiga, ki je izšla pod naslovom »La contea di Gorizia illustrata dai suoi figli«, je bila predstavljena v ponedeljek, 5. novembra, v Attemsovi palači v Gorici, ob prisotnosti najvišjih predstavnikov političnega in družbenega življenja. O delu je spregovoril tržaški zgodovinar Fulvio Salimbeni, medtem ko je pokrajinski odbornik De Grassi podčrtal potrebo po odkrivanju krajevne zgodovine in spoznavanju arhivskega gradiva. Knjiga je bila natiskana v več izvodih za širši krog bralcev; izšli pa so tudi redki, zelo bogato opremljeni izvodi za zbiratelje zgodovinskih posebnosti.

—O—

KAJ BOMO POVEDALI NA MANIFESTACIJI V TREBČAH

■ nadaljevanje s 1. strani

treba že smatrati za grobo izzivanje slovenskega prebivalstva v vaseh okoli Trsta ter tudi za grobo izzivanje enotne slovenske delegacije, ki mu je bila zadevo zelo jasno obrazložila.

Da imajo prebivalci naselij, kot so Križ, Prosek, Opčine, Trebče, Bazovica, Gropada in druge, pravico, da pred njihovimi vami stojijo napisi tudi v slovenskem jeziku, je izven vsake razprave, saj gre med drugim za nekaj povsem naravnega. Dvojezična toponomastika pa je predvidena tudi v posebnem statutu, priloženem londonskemu sporazumu, ki je postal zakon z osimskim dogovorom iz leta 1975.

To bomo med drugim ponovno zelo glasno povedali na protestni manifestaciji v nedeljo v Trebčah, kjer bomo tudi odločno zahtevali, naj država končno izpolni mednarodno prevzete obveze in slovesno dane obljube ter naj čimprej odobri globalni zaščitni zakon.

Delovanje medobčinskih komisij

Občinski upravi iz Gorice in Nove Gorice sta pred leti imenovali tri mešane komisije, ki jih sestavljajo politični predstavniki in izvedenci iz obeh mest. Komisije se sestajajo precej redno in obravnavajo raznovrstna vprašanja s področja kulture, gospodarstva in prostorskega urejanja.

V preteklih dneh se je sestala v Novi Gorici komisija za gospodarska vprašanja, ki ji predsedujeta odbornik Giannino Ciuffarin in inž. Lucijan Vuga. Delegaciji sta si najprej izmenjali misli in stališča glede skupnih vlaganj pri gospodarskem sodelovanju; komisija je dobila informacije o najnovejših predlogih in izboljšavah, ki jih misli zvezna skupščina v Beogradu vnesti v zakon o tujih vlaganjih v jugoslovansko gospodarstvo. Nadalje je bil govor o prostih conah v obmejnem pasu in pa o italijanski zakonodaji glede pospešitve carinskih postopkov. Delegaciji sta razpravljali tudi o potrebi po okrepitvi gospodarskega sodelovanja med podjetji v obmejnem pasu, a tudi v širšem prostoru. Poseben poudarek so člani komisije posvetili vprašanju cestnih povezav med novo obmejno postajo v Vrtojbi in Razdrtim, oziroma z avtocesto do Ljubljane. Izgradnja priključka do Vrtojbe bi pomenila izredno pospešitev in obogatitev goriškega gospodarstva na obeh straneh meje, kot tudi turizma, kulturne izmenjave in vsestranske povezave. Načrti za ta odsek so v glavnem že izdelani, potrebno pa je dobiti še zagotovilo za določen del finančnih sredstev, ki naj bi jih Jugoslaviji nudili italijanska stran in Evropska investicijska banka.

Delegaciji sta nadalje razpravljali o potrebi, da bi v delo komisije vključili tudi predstavnike mesta Ljubljane; s tem bi razširili svoj delokrog in potrdili nujnost po okrepitvi stikov z glavnim slovenskim mestom oz. slovenskim gospodarstvom. Na

zasedanju je bil govor tudi o bodočih programih in pobudah v letu 1985. Člani delegacije so si nato ogledali hidrocentralo v Solkanu in postajo na Mrzleku, v popoldanskih urah pa obmejno postajo v Vrtojbi, kjer delovne organizacije gradijo nove objekte za pospešitev gospodarskih izmenjav. Naj dodamo, da se je prejšnji teden sestala tudi delovna skupina za vodno gospodarstvo, ki je vzela v pretres vprašanje odvodnjavanja v Novi Gorici; v prihodnjih dneh pa bo sestanek komisije za javna dela.

—O—

KMALU ODPRTJE CESTE NA SABOTINU

Po vsej verjetnosti bodo še letos odprli prometu takoimenovano Sabotinsko cesto. to je cestno povezavo med Novo Gorico in Goriškimi Brdi. Kot je znano, je ta cesta bila predvidena v osimskih sporazumih in je nekaj posebnega, tudi z vidika mednarodnega prava. Trasa ceste se namreč začneja v Podsabotinu na jugoslovanskem ozemlju, potem »teče« čez italijanski teritorij nad Štmavrom, nakar se ponovno spusti na jugoslovanski teritorij. Podoben primer najdemo v Evropi tudi v obmejnem pasu med Nemčijo in Nizozemsko. Zanimivosti v tem pogledu so številne: tako na primer glede državljanstva otroka, ki bi bil rojen na odseku jugoslovanske ceste na italijanskem teritoriju, ali glede morebitnih prometnih nesreč (ugotavljanje vzrokov, kontrola na cestišču, itd.) ali same uporabe cestnega objekta. Dela gredo h koncu in verjetno bo cesta odprta enkrat sredi decembra. Na jugoslovanski strani so tudi zgradili most pri Solkanu, kjer se cesta iz Brd zaključuje. Novi most povzema glavne oblike železniškega mostu v bližini in je krasen primer arhitektonske elegancije. Istega ne bi mogli reči o cesti preko Sabotina.

Zanimiv večer v Romjanu

Romjan, slovensko ime Vermeigliana, zaselka, ki spada v občino Ronke, je dobil ime po rimskem vojaku, ki je za časa graditve Ogleja, dobil v dar to območje. Zaradi tega »Praedium Formiglianum« postane Vermiglianum in pozneje Vermeigliano. Podobno je bilo za bližnje Jamlje, nekdanji »Praedium Amnianum«. Seveda vsi ne soglašajo s tem, tako nekateri trdijo, da Romjan, ki je na slovenskih avtokartah označen kot Vremeljan ali tudi Vermeljan, izhaja iz besede »Verm«, ki po keltskem jeziku pomeni nekaj okrivljenega kot vodni bregovi. In je to tudi mogoče, ker je dognano, da se je tam vijugal dotok Soče (ki je v starih časih menda pričel pod Krasom iz Doberdobskega jezera) in nad to reko so Rimljani zgradili celo mogočni most (od tod izvira morda ime tamkajšnjega kraja Mostegane?).

Toliko o antični zgodovini te vasi, kar je prejšnji petek (9.11.) omenil K. Mučič, ko je predstavil Maura Bobiza, amaterskega slikarja in sodelavca Mirjana Likarja, oba iz Romjana.

Na večeru so bili prisotni mnogi domačini, saj je bil zelo zanimiv, ker so diapozitivi poleg župnijskih, športnih in folklornih manifestacij poudarili geografsko plat te stare vasi ob robu Krasa. Bobiz je pokazal tudi zadnjo tradicionalno šefanovanje na glavnem trgu pred cerkvico iz XVI. stoletja in zadnjo »Seimo«, ki se ponavlja vsakega 6. januarja že od zdavnaj. Ta je velik ogenj, ki s svojim dimom označuje slabo ali dobro letino.

Večer je bil tudi zanimiv glede prisotnosti Slovencev v tem kraju; tako smo poleg vrtca (odprtega leta 1979) in osnovne šole (od 6.7.81), kjer je bila ustanovljena lani tudi dvojezična občinska knjižnica, delno označili tudi delovanje Slovencev, ki se že nekaj let v tej vasi zbirajo na raznih kulturnih prireditvah. Pozornost je bila namenjena tudi ženskemu pevskemu zboru, ki je večer organiziral in ki idealno nadaljuje delovanje (in ljubezen do petja) moškega zbora Srečko Kosovel in seveda »Pevskega društva«, ki je zbiralo Slovence s Tržiškega še pred prvo svetovno vojno.

K. M.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Jubilejni koncert mojstra Berganta

V nedeljo, 11. t.m., je bil na Mirenskem Gradu orgelski recital prof. Huberta Berganta, ki so ga prireditelji, mladinski mešani zbor Bilje-Orehovlje-Miren in prijatelji iz Mirna posvetili mojstrovi 50-letnici rojstva. Ob tej priložnosti nam spomin nehoti uha ja precej nazaj, v leto 1967, ko je prof. Bergant v prijazni aprilski nedelji samostojno nastopil prav na Mirenskem Gradu in tako v tem delu Slovenije uvedel novo, koncertno orgelsko dejavnost. Kakor izvemo iz koncertnega lista, ki je izšel ob nedeljskem jubilejnim koncertu, je organist Bergant v gradenski cerkvi v raznih kombinacijah oz. samostojno nastopil še dvanajstkrat, upoštevajoč tudi zadnji koncert. Značilno je, da so bili vsi njegovi nastopi na Mirenskem Gradu dobro obiskani,

leto, ko bo zlasti Evropa in sploh cel svet praznoval 300-letnico rojstva tega nedosegljivega skladatelja. Na sporedu so bile naslednje skladbe: G.P. Telemann (1681 - 1767) Koncert v c-molu, W. Walond (1725-1770) Voluntary in G, W.A. Mozart (1756-1791) Fantazija v f-molu, E. Elgar (1857-1934) Allegro maestoso iz sonate za orgle op. 28. W. Pach (1904-1977) Partita in A. Guilmant (1837-1911) Koral in fuga. Na koncu je dodal še krajšo skladbo J. Langlaisa.

Zdi se, da je to bil eden tehtnejših nastopov mojstra Berganta, saj nam je v njem približal vso igrivost in prazničnost baročne glasbe, prav tako tudi zvočno bogastvo kasnejših slogov, tako klasicizma, romantike in sodobnega glasbenega izraza. Orgle na Mirenskem Gradu so s svojo bogato dispozicijo omogočile, da so vse te značilnosti lepo prišle do izraza. Svoj delež pri tem je imel tudi mojster Jenko iz Ljubljane, ki je dan prej posebej za to priložnost prišel na Mirenski Grad in po več letih temeljito uglasbil orgle. Slovesno vzdušje je gotovo pripomoglo k temu, da se je prof. Bergant popolnoma sproščeno predal igri in res virtuosno odigral celoten program.

Po koncertu so predstavniki kulturnih skupin iz Mirna javno čestitali mojstru in mu ob življenjski obletnici izročili simbolična darila. Mladinski mešani zbor Bilje-Orehovlje-Miren pa mu je pod vodstvom Andreja Budina zapel priložnostno zdravico.

M.

Izšel je Števerjanski vestnik

Dvajset ciklostiliranih strani velikega formata obsega zadnja, oktobrska številka Števerjanskega vestnika. Ta krajevna publikacija, ki so jo uredili Alenka Černic, Martin Srebrnič in Damjan Terpin, se začne z novico, da je pokrajinski odbor določil milijardo in pol lir za ureditev ceste, ki povezuje Ločnik preko Gradiške te z Jazbinami. Vendar pravi uvodnik bi lahko imenovali članek, ki ga podpisuje K. Humar. V njem razmišlja o življenju, o njegovem smislu, in sicer, kot piše, »vpričo abortusa in še bolj vpričo evtanazije oziroma mirne smrti, da se reši trpljenja«. Razmišljanje je seveda namenjeno času pred vernimi dušami in se tudi zaključuje z mislijo na obiske grobov naših dragih.

Za širšo javnost pa so posebno zanimivi zapisi o gospodarskem, kulturnem in prosvetnem življenju v vasi. Ivan Vogrič piše o slabi letini, ki je prizadela števerjanske vinogradnike. Toča, deževni september in mrzla jesen so stanje še poslabšali. Ob vsem tem je proti koncu jeseni grozdje začelo gniti in tako so ljudje morali potrgati. Vendar tudi trgatve ni bila tisti običajni družinski praznik, kot prejšnja leta. V veljavo so namreč stopili novi predpisi v zvezi z najemom pomočnikov v vinogradih. Tako so smeli trgati samo tisti, ki jih je nakazal goriški urad za zaposlovanje. Najemanje trgačev pa se seveda ne splača več.

Nekaj strani Števerjanskega vestnika je tokrat namenjenih domači skavtski družini. Tako izvemo, da delujejo v Števerjanu vse stopnje v organizaciji. Poseben članek je namenjen letošnjemu skupnemu poletnemu taboru tržaških, goriških in koroških skavtov, ki je bil poleti v Globasnici na Koroškem, ob 25. obletnici delovanja koroških skavtov. Na goriškem podtaboru letošnjega jamboreja se je posebno izkazal prav števerjanski vod Medvedov, ki si je priboril prvo mesto na taboru. 25 članov števerjanske skavtske družine pa je pripravilo 14. oktobra skavtsko mašo. Po maši so v Sedejevem domu imeli srečanje s starši, katerim so prikazali delovanje organizacije v vasi.

Vrsta člankov poroča o raznih dogodkih, ki so se pripetili v Števerjanu. Tako lahko beremo poročilo o obisku Števerjana, ki so ga opravili člani nemške manjšine na Danskem. Sledita članek o lutkovni predstavi, ki je bila v Sedejevem domu v sklopu Koroških dnevov, in članek o Mladinskem pevskem zboru P.D. »Frančišek B. Sedej«, ki je v nedejo, 21. oktobra, gostoval pri Slovencih v Milanu. Istega dne so tudi odkrili spomenik padlim na Jazbinah. V listu se spominjajo pred kratkim umrlega domačina Avgusta Skorjanca. Pred črtico, ki jo je napisal Ivan Malavašič, lahko preberemo še nekaj krajših prispevkov, ki se dotikajo Števerjancev in vse občine.

PRIZNANJE

DOLGOLETNEMU PREDAVATELJU

V sredo, 14. t.m., so na fakulteti za tuje jezike in književnosti v Vidmu predstavili zbornik *Esteuropa - Miscellanea slovenica*. Prva številka publikacije, ki jo namerava redno izdajati Inštitut za vzhodnoevropske jezike in književnosti, je posvečena dolgoletnemu predavatelju na videmski univerzi prof. Martinu Jevnikarju ob njegovi 70-letnici.

O poteku slovesnosti in o vsebini zbornika bomo poročali v prihodnji številki. Že zdaj pa čestitamo prof. Jevnikarju za pomembno priznanje.

Društvo slovenskih izobražencev

Donizettijeva 3, Trst

V ponedeljek, 19. novembra, bo ob 20.15 predaval prof. Peter Kovačič iz Ljubljane na temo **USODA SLOVENSTVA V KRŠČANSKI CIVILIZACIJI**.

kar pomeni, da ima mojster Bergant zvesto občinstvo, ki ceni njegove umetniške vrline.

V nedeljskem nastopu je podal Bergant krajši prerez svetovne orgelske literature, vendar brez J.S. Bacha, ki si ga je prihranil za prihodnje

SC - Slovenski center na Dunaju

V središču avstrijske prestolnice Dunaja so pred kratkim odprli Slovenski center — SC (1010 Wien, Teinfaltstrasse 4), o čemer je poročal avstrijski kot slovenski tisk, na vidnem mestu dunajski listi, pa tudi ugledni dnevnik »Salzburger Nachrichten« iz Solnograda, najpomembnejši dnevnik za zahodno Avstrijo.

Iz odmeva, ki ga je bilo slovesno odprje SC deležno v avstrijskem tisku, je razvidno, da kažejo javna občila v tej državi veliko razumevanje za odprta vprašanja koroških Slovencev, o čemer v petdesetih in potem tudi v šestdesetih letih ni bilo mogoče govoriti.

Od začetka 70-ih let dalje pa so predstavniki koroških Slovencev polagali izredno važnost, vršili pravzaprav zavestno akcijo s tem, da so redno in natančno obveščali avstrijska javna občila o svojem položaju in s tem tudi nemško govorečo javnost v Avstriji.

Ta akcija prinaša danes svoje sadove. Avstrijska javnost je o koroških Slovencih pravilno obveščena in njihovi stvari naklonjena. Le na Koroškem se v vodilnih dnevnikih še vedno tišči velikonomški nacionalizem, po njih pa tudi še v večjem delu koroškonemškega prebivalstva, kar je posledica liberalne nemškonacionalne gonje iz pred sto let. Toda tudi na Koroškem kaže nemškogovoreči rod že drugačen odnos do koroškoslovenskih sodeželanov, kar je prav tako posledica rednega in vztrajnega obveščanja s slovenske strani.

Ta proces je bil razviden ob zadnji akciji nemškonacionalne organizacije KHD, kateri sta se

bolj ali manj očitno pridružili tudi vodilni stranki, socialistična in ljudska (demokrščanska). Ne pa podmladek istih strank, kar je pri njunih vodilnih krogih vzbudilo resno zaskrbljenost, da jim podmladek ne bi ušel z vajeti.

Prav namenu rednega in pravičnega obveščanja o Slovencih naj bi služil novi SC na Dunaju, ki ga je tisk v prenesenem pomenu imenoval »slovensko veleposlaništvo«. Glavne zasluge za njegovo ustanovitev ima Karel Smole, koroškoslovenski politik tk. novega vala. Kakor je zapisal list »Naš tednik« iz Celovca, lahko imenujemo Smoleta za očeta SC.

Odprtje SC so pozdravili predstavniki avstrijskega javnega življenja na Dunaju, tudi zastopniki vlade in avstrijskih strank na državni ravni. Vprašanje je, če bodo ti vidni politiki zagotovili tudi prispevek vlade oz. drugih pristojnih ustanov za vzdrževanje centra, v katerem mora biti stalno nameščena oseba, ki naj posreduje vsa potrebna pojasnila zastopnikom tiska, kulturnega in političnega življenja ter tujih dopisnikov na Dunaju. Se toliko bolj, ker SC ne bo služil zgolj pojasnilom o koroških Slovencih, temveč tudi o drugih narodnostnih skupinah v Avstriji, o Hrvatih in Madžarih na Gradiščanskem ter o Cehih na Dunaju.

Kakor lahko samo pozdravimo odprtje takega središča v Avstriji, ne moremo mimo tega, da si ne bi zastavili vprašanja, ali bi bil mogoč takšen urad tudi v Italiji, v Rimu, ki bi vsem dajal pojasnila o vprašanju Slovencev na zamejskem Primorskem in o drugih narodnih skupinah v Italiji?

Deželni svetovalec Ssk D. Štoka...

■ nadaljevanje s 1. strani

blemu biti kos in takoj reči sobesedniku, da ima prav ali ne! Torej politična poštenost, poleg izkušnosti.

Si zadovoljen z novim programom deželne večine, ki govori o Slovencih?

Moja stranka, narodno-obrambna stranka SSK, je to sprejela, moja dolžnost bo to odločno zagovarjati v deželni zbornici.

Obdržal si predsedstvo komisije za zunanje zadeve in stike z Evropsko gospodarsko skupnostjo. Si s tem zadovoljen ali bi raje bil v deželnem odboru?

SSK je zahtevala svojo prisotnost v deželnem odboru, vendar ni bilo tega cilja mogoče doseči v sedanjem trenutku, morda bo to mogoče v prihodnji zakonodajni dobi.

Zakaj ni bilo mogoče?

Ker so bile razmere odnosov v posameznih strankah izredno zapletene. Razkol v stranki PSI, dvournost nekaterih demokristjanov (bivši deželni tajnik Braida na primer), čudna zadržanost KPI, prepričanje v socialdemokratski stranki, zahteva furlanskega gibanja po dveh avtonomnih deželah (po zgledu Tridentinske in Južne Tirolske), problem Liste za Trst, vse to je zabilo tak klin v sestavi deželne vlade, da je bilo, konkretno gledano, težko računati na naš vstop v deželni odbor.

Zagotovili pa smo si predsedstvo zelo važne komisije, ki obravnava vsedrjavna in mednarodna vprašanja.

Preden govorimo o komisiji, ki jo vodiš, bi Te vprašal za mnenje o Listi za Trst in njenem delu.

Moje mnenje je, da je to izključna stvar, ki ji jaz pravim »fenomen Trst«.

Trst je mesto zase. Od avstrijskih časov do današnjih, in to se mora Italija vselej zavedati. Ni povsem slučaj, da so bili v fašistični dobi skoraj le Slovenci, ali Slovani sami pred »Posebnim sodiščem«, in ni niti slučaj, da sta Trst in njegova okolica dali največ prostovoljnih borcev, prav zaradi klenega protifašizma in narodnega zatiranja Slovencev v Italiji. Po drugi svetovni vojni je naše mesto sprejelo na tisoče in tisoče istrskih beguncev, skoroda vedno v škodo (mislim na zaposlitve in službe) Slovencev, ki tu bivamo. Ni bila tako enostavna zadeva podpis londonskega sporazuma leta 1954 in osimskega

leta 1975. Vse to je odpiralo nove rane, na katerih je rasla in se razrasla Lista za Trst.

Lista za Trst?

Mnenja sem, da bo še obstajala, nato pa vegetirala in končno izumrla, saj nima natančnih in jasnih političnih perspektiv.

Zadovoljen sem samo, da sem v deželni zbornici vedno deloval v tem smislu in se nikoli ne frontalno spoprijel z Listo za Trst, ker sem čutil, da je treba dati času čas!

Danes imam občutek, da sem pravilno ravnal, saj je Lista za Trst razbita, zato sem v sami deželni zbornici pozval njeno vodstvo, naj izključi vse svoje nacionalistično in protislovensko usmerjene člane. Mislim, da sem zadel v živo.

Ne bi bilo bolje prekiniti vsak odnos z Listo za Trst?

Kot sem rekel, je treba z njo na en ali drug način sodelovati, razen s skrajneži tega gibanja, ki jih vodi Gambassini. Živimo pač tu in razen z mislovci moramo kot Slovenska skupnost iskati vsak dialog, saj je v Listi za Trst tudi mnogo komunistov, socialistov in demokristjanov. Bojim se namreč tudi frontalnega spopada z Listo za Trst, saj če oni predložijo za prihodnje občinske volitve svojo listo v zgoniški in repentabski obliki, zna biti, da smo kot Slovenska skupnost iz teh dveh občin izločeni. Mislim torej na majske volitve prihodnjega leta in bom po svojih močeh prispeval, da bi Slovenska skupnost izšla ne kot poraženka s teh volitev, ampak z visoko glavo.

V deželnem svetu si, če se ne motim, skoro 17 let. Te to delo veseli ali teži?

Rekel bi, da oboje. Rad imam naše ljudi, zato sem srečen, če mi uspe kaj pozitivnega, dobrega in pametnega narediti v korist našega človeka, od Žabnic do Milj. Če mi pa to ne uspe, rade volje priznam, da me zajame potrlost in včasih tudi žalost.

Toda potem grem s svojim delom naprej, ker je tako prav.

Pojdimo naprej torej.

Moje vprašanje je naslednje: kaj misliš napraviti s svojo komisijo?

To komisijo bom ovrednotil, kakor sem jo že, na vse mogoče načine.

V načrtih imam srečanje z enakopravno in enakovredno komisijo iz Slovenije, nato ogled stvarnosti avtoporta na Fernetičih, avtocesto iz

Sesljana na Opčine, cesto pod Sabotinom in mejni prehod pri Vrtojbi.

Nato bomo imeli v gosteh koroške oblasti glede ceste pod Karavankami (ta cesta posebej zani-ma Nemce, da bi prišli čimprej do dalmatinskega morja), nakar si bomo ogledali, vsaj upam, sedež evropskega parlamenta v Strassburgu ter sedež Združenih narodov v New Yorku.

Se eno vprašanje za zaključek našega pogovora. Koliko časa misliš še biti v vrtincu narodnega političnega življenja?

Javno in narodno delo mi je v krvi, zato se ne mislim nikakor umakniti v zasebno življenje. Hočem našemu slovenskemu človeku biti še dalje ob strani.

Se tole vprašanje: domovina, Slovenija, kaj ti v tem smislu pomenita?

Vse. Zame ni meje med Krasom in Prekmurjem, med Dolenjsko in Gorenjsko, med Benečijo, Triglavom in našim morjem. Zame je vse to naše.

Za zaključek najinega pogovora pa še tole vprašanje. Kaj meniš o enotni delegaciji Slovencev v Italiji?

Da mora ostati, toda morda pod drugačnim zornim kotom. Dali smo skozi težave prvih korakov, dali smo skozi pozitivno drugo obdobje, sedaj se moramo, tudi po zgledu koroških Slovencev, soočiti s tretjo fazo naših skupnih akcij. Enotno predstavništvo naj bo nadstrankarsko! Ne PCI ne PSI ne SSK ne Benečani ne SSO in SKGZ, ampak nadstrankarski Svet Slovencev v Italiji.

In kako si to zamišljaš?

Enostavno. SKGZ in SSO naj vzameta pobudo v roke in ustvarita to vsezamejsko narodnostno telo, ki je nujno potrebno v sedanjem času. V tem vidim bodočnost našega dela in boljše prihodnost našega slovenskega ljudstva v zajedstvu.

—0—

Predsednik vlade Craxi je v torek, 13. t.m., obiskal Bocen. Srečal se je s predstavniki vseh tamkajšnjih strank in s škofom msgr. Gargitterjem. Obisk je v zvezi z zadnjimi zakonskimi ukrepi, ki jih je Italija dolžna sprejeti za zaščito nemške in ladinske jezikovne skupnosti.

Deželni svet Furlanije - Julijske krajine je z glasovi vseh skupin, razen misovske in Liste za Trst, odobril resolucijo, ki poziva parlament, naj odobri zakon o zaščiti furlanskega jezika.

Iz zgodovine Rupe in Peči

OOOO G.K. OOOO OOOO OOOO OOOO OOOO 1 OOOO

Reka Vipava je med Renčami in Sovodnjami naravna meja med Krasom in Goriško. Že od nekdanj, in v preteklosti še bolj kot danes, je bila povezana z življenjem vaščanov Rupe in Peči.

Obe vasi sta nekoč v Vipavi napajali živino, prali perilo, zajemali iz nje vodo, kadar so se zaradi poletne suše vaški vodnjaki izsušili. Posebno vlogo ima v poletnem času, ko se v njej kopa veliko ljudi, bodisi vaščani iz Rupe in Peči, kot tudi ljudje izven vasi. Lega vasi v bližini reke in strnjena hiš okrog obeh cerkva, sezi-

danih na rahli vzpetini oziroma griču, dokazuje, da sodita tako Rupa kot Peč med starejša naselja goriške okolice, ki so nastajala navadno ob rečnih bregovih.

Prve podatke o njima zasledimo že v 13. stoletju. Obe vasi sta dolgo časa pripadali mirenski župniji, ki se omenja že leta 1247. V tem času zasledimo v urbarju (oko-li leta 1240) tudi ime Rup; gre po vsej verjetnosti za Rupo pri Gorici.

Okrog leta 1200 je nastal seznam posesti goriških grofov, v katerem se večkrat omenja vas Peč, in sicer z imeni kme-

tov, ki so tu obdelovali zemljo (Radong, Alhart, Mingo, Martin, Andrea). Kraj Peč se pojavlja tudi v seznamu rihemberških fevdov iz leta 1370, prav tako v urbarju goriškega urada iz leta 1523. O pravicah in tlaki pečanskih kmetov beremo v njem, da so bili dolžni opravljati vso tlako, stražiti z obhodom, voziti kvartni les in opravljati vse druge obveznosti enako kot Standrežci; dolžni so bili pomagati pri lovu in delati tenetve (pasti).

V čas poznega srednjega veka, v drugo polovico 15. stoletja lahko postavimo nastanek obeh vaških cerkva, sv. Marka v Rupi in sv. Katarine na Peči. To dokazuje njun floris, ki je arhitektonskega tipa in ga v tistih časih srečujemo v bližnjih Goriških Brdih in celotni Soški dolini. Pomembna sta tudi oba portona obeh cer-

Slovenski goriški skavti so praznovali 20-letnico

J. Č.

2

Ob začetku nove sezone je organizacija dobila novega duhovnega asistenta g. Marjana Markežiča. Njegov prihod je prinesel v skavtske vrste novega zagona zaradi prisotnega nastopa.

Po letu 1980 je organizacija doživela zopet nov razmah, saj se je število članov dokaj povečalo. Zabeležiti je namreč na novo nastale vode v Sovodnjah (Mravljice in Sokoli), v Podgori (Lisice in zopet Nosorogi), ponovno v Števerjanu (Žolne in Medvedi) in Standrežu (Taščice), na Plešivem (Gazele) in v Jamljah (volčiči in verice). Istočasno so se po teh vaseh pojavila krdela volčičev in veveric. Zato je število prisotnih (145) na taboru v Logu pod Mangartom leta 1981 preseglo mejo 100 udeležencev. Na taboru je Franko Ferletič, ki je bila načelnica od leta 1973, zamenjala pri vodstvu deklet Aleksandra Kosič. Od združitve dalje pa je načelnik skavtov Mauro Leban.

Leta 1984 sta bila na sporedu dva važna dogodka, in sicer 20-letnice ustanovitve SGS s proslavo in bogato razstavo v prostorih Katoliškega doma in 3. slovenski zamejski jamboree »Globasnica 1984«, ki se je vršil na Koroškem.

SLOVENSKA ZAMEJSKA SKAVTSKA ORGANIZACIJA (SZSO)

Ta organizacija združuje STS in SGS. Ustanovna seja je bila v Jamljah 30. marca 1976, potem ko se je od leta '73 zvrstilo precej pripravljanih sestankov. Prvi stiki med obema organizacijama segajo pravzaprav v čase, ko so tržaški skavti ponujali svojo pomoč komaj nastalim goriškim (1964). Leta 1973 se je pojavilo vprašanje o odnosih z italijanskimi skavti, zato so se tržaški in goriški voditelji zbrali na seji 4. 10. 1973 v Jamljah. Po razpravi so sklenili, da se je treba potegovati za vstop v FEI (Federazione Esploratori Italiani), kot posebna organizacija članica, ne pa v takratni ASCI (Associazione Scout Cattolici Italiani) ali GEI (Guide ed Esploratori Italiani), kot sestavni del italijanske organizacije. Sprejet je bil še predlog dr. Humarja, da bi se slovenski skavti v Italiji za lažji vstop v FEI združili. Sklep se ni mogel

uresničiti do leta 1976. Prvi važnejši korak na poti k združitvi je bila seja 15. 1. 1976, na kateri so začeli razpravljati o skupnem koordinacijskem odboru in o kroju. Do uradne združitve je končno prišlo s sprejetjem teh dveh predlogov na seji dne 30. marca 1976 v Jamljah.

Poleti '76 je v Pinedu (PN) potekal 1. Slovenski zamejski jamborec, ki se ga je udeležilo nad 250 skavtov in skavtinj iz Koroške in Primorske. Jeseni istega leta so se začela dela za skupni deželni pravilnik, ki je bil nato sprejet 15. 12. 1976 v Jamljah. Omembe vredne so še nadaljnje prireditve:

- 2. Slovenski zamejski jamboree leta 1979 v Logu pod Mangartom ob 15-let-

nici SGS in 20-letnici SKS; prisotnih je bilo nad 350 skavtov in skavtinj.

- Skavtska prireditve, v nabito polni dvorani Kulturnega doma v Trstu, 31. oktobra 1982, ob koncu praznovanj 30-letnice ustanovitve skavtizma na Tržaškem; zaključila je celo vrsto krajevnih razstav, ki so prikazovale zgodovino STS.

Na občasnih sestankih, ki se jih udeležujejo predstavniki obeh pokrajinskih vodstev, razpravljajo o skupnem delovanju. Leta 1973 je izšla prva izdaja pesmarice »Skavtska pesem«; leta 1983 pa so jo znova izdali v razširjeni in izpopolnjeni obliki. Poleg tega skrbi odbor za vsakoletne skupne dejavnosti, kot na primer izleti na sneg, srečanje z brati s Koroške, športno srečanje, izmenjavo predavateljev na prireditvah in obiske na taborih.

Konec

Športno združenje Bor praznuje 25-letnico svojega delovanja

Športno združenje Bor je v ponedeljek, 12. t.m., priredilo v znani svetoivanski restavraciji Suban sprejem ob 25-letnici svojega delovanja. Sprejem je potekal v prisotnosti številnih predstavnikov upravnega, političnega, gospodarskega in športnega življenja na Tržaškem.

Združenje Bor je uradno nastalo kot prvo slovensko povojno športno društvo v zamejstvu 21. junija 1959. V četrstoletnem delovanju je Bor dosegel vrsto zavidljivih rezultatov. Saj je njegova odbojbarska ženska ekipa igrala v prvi italijanski ligi, moška odbojka pa je tudi bila dolgo let na vrhu drugoligaškega prvenstva. Lepe uspehe je Bor dosegel v namiznem tenisu in atletiki, tako da je njena tekmovalka Irena Tavčar nastopala tudi v državni reprezentanci. V zadnjih letih posveča Bor veliko skrb množičnim športnim dejavnostim in še posebej otroški telovadbi. Številne goste z obeh strani meje je najprej pozdravil predsednik Bora Mitja Race. Sledile pa so čestitke.

Na sprejemu je Boru najprej čestital predsednik Združenja slovenskih športnih društev v Italiji Kalan, nato pokrajinski

delegat Italijanskega olimpijskega odbora CONI Felluga, v imenu telesnokulturne skupnosti Slovenije Tone Florjančič, za Socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije Ivo Zorčič in še bivši košarkar Ivo Daneu v imenu telesnokulturne skupnosti Ljubljana. Svoj pozdrav je prinesel tudi tržaški župan Franco Richetti, ki je poudaril vlogo Bora pri vzgajanju mladih ljudi, kakor trud, ki ga društvo vlaga pri uvajanju sožitja in strpnosti med tu živčima narodoma.

Ob lepem jubileju se čestitkam pridružuje tudi Novi list.

—o—

GENSCHER ODLOŽIL OBISK

Iz Bonna prihaja vest, da je bil začasno odložen obisk, ki bi ga moral te dni opraviti zahodnonemški zunanji minister Genscher v Jugoslaviji. Obisk je bil odložen, ker ba je niso mogli določiti sporeda srečanj med zunanjim ministrom Genscherjem in njegovimi gostitelji. V diplomatskih krogih v Bonnu menijo, da bo lahko do obiska prišlo v kratkem.

kva, izklesana v gotskem slogu in šilasto zaključena. Škoda, da so prva svetovna vojna oziroma prezidave v veliki meri uničile prvobitne gotske prvine, zlasti kamnita rebra in sklepniške na obokih prezbiterijev.

NEKDANJA RODBINA ATTEMS

Poleg pozidave obeh cerkva je bila važna za vasico Peč tudi gradnja Attemsove palače v 16. stoletju, ki jo je dal zgraditi Lovrenc Attems. Leta 1575 je bil lastnik na Peči Andrej Attems, Ulvinov ali Wolfangov sin, ki je bil vzgojen za paža v Innsbrucku, na dvoru nadvojvode Karla. Zdi se, da sta on in njegov sin Bernardin, podglavar mesta Gorice, tu občasno bivala v majhnem gradu, imenovanem »Pötschenstein«, ki je stal poleg cerkve sv. Katarine na vrhu griča, vendar o njem ni več sle-

du. Nadvojvoda Karel je gradu podelil pravico do azila, Andreju pa pridevek, »von Petzenstein«.

Andrej Attems von Petzenstein se je poročil z žensko iz koroškega plemstva, pripadnico protestantske vere, zato je imel v času protireformacije hude nevšečnosti, kljub temu pa je ostal vedno zvest rodbini nadvojvode Karla.

Andrejev vnuk Lovrenc Attems von Petzenstein je v prvi polovici 17. stoletja zgradil večjo palačo, ki deloma še danes stoji. Zelo pomembna stvar, ki se je ohranila še danes, je velik kamen z grbom te družine. Ta kamen je bil darovan po podrtju palače družini Florenin, 1) ki ga hrani v dobrem stanju.

Vhod v Attemsovo palačo je bil z javne ceste. Onstran te pa je na položnem zem-

ljišču bila obširna »brajda«, obdana z zidom.

Med 30-letno vojno je bil Lovrenc poročnik. Tedaj je ugrabil ženo vrhovnega poveljnika in jo pripeljal na Peč. Bil je zato izgnan iz vseh cesarskih dežel in se je zatekel na ozemlje Beneške republike. Po 18 letih se je z ugrabljeno ženo poročil.

Po izumrtju rodbinske veje Attems von Petzenstein je prešlo leta 1782 posestvo v last družin Zorzin in Fogel. V prvi svetovni vojni je bila stavba nekoliko porušena in kasneje prezidana v drugačni obliki. Danes je last družin Kovic in Cantoni.

(Dalje)

1) Družina Florenin Ivan, Ul. N. Sauro 14 - Peč lastnik kamna z Attemsovim grbom